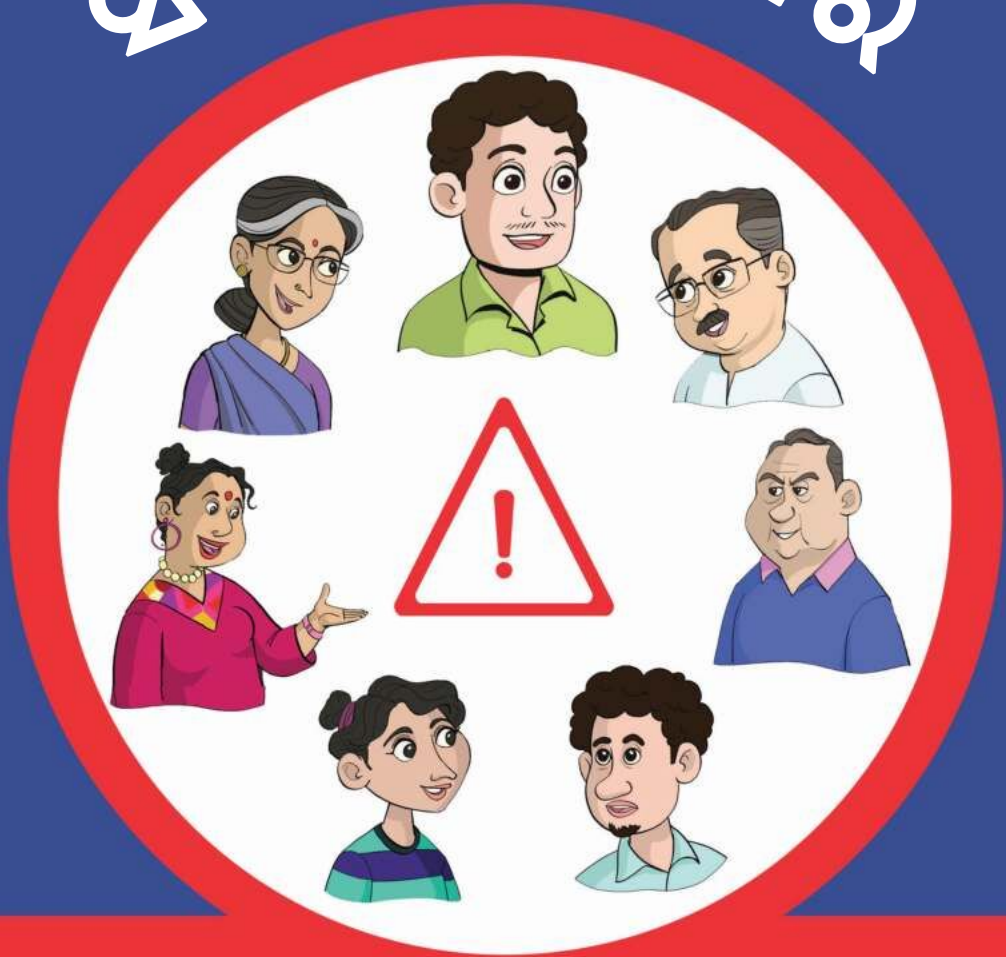

ସତର୍କ ପରିଚାର

ଆର୍ଥିକ ସଚେତନତା ଉପରେ
ଏକ ପୁସ୍ତିକା

ଉପଭୋକ୍ତା ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ବିଭାଗ
ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ

ମୁଖବନ୍ଧ

ଉପଭୋକ୍ତା ସଚେତନତା ଅଭିଯାନର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ “ସାଇବର ଠକେଇକୁ ନେଇ” ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୨ରେ ‘ବିଆଡ଼େର୍’ ଓ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୨ରେ ‘ରାଜୁ ଆଣ୍ଡ ଦ ଫଟି ଥିଭସ୍’ ନାମକ ଦୁଇଟି ପୁସ୍ତିକା ଉଦ୍ଘୋଷଣ କରିଥିଲା । ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ଠକେଇର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହିତ ଆର୍ଥିକ କାରବାର କରିବା ସମୟରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଠାରୁ ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପାଇଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ପୁସ୍ତିକ ‘ଦ ଆଲର୍ଟ ଫ୍ୟାମିଲି’ ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ରାଜୁ, ତାଙ୍କ ପରିବାର ଏବଂ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସଚେତନତାର ପ୍ରସାରକୁ ଏକ ସଚିତ୍ର ଆକାରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା ଓ ସୁବିଧା ସହ କାରବାର କରିବା ସମୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଠକେଇଠାରୁ ଆଗକୁ ଯାଇ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହଜରେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କାହାଣୀ ଶେଷରେ QR କୋଡ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟଭିତ୍ତିରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶକା / ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଲିଙ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ନୀତି ଆଧାରରେ ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, “ଆମ ପରିସରରେ ଜଣେ ଗ୍ରାହକ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି । ସେ ଆମ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନୁହଁନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ସେ ଆମ କାମରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ହିଁ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆମେ ତାଙ୍କ ସେବା କରି ଉପକାର କରୁନାହିଁ । ସେ ଆମକୁ ତାଙ୍କ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଆମ ଉପରେ ଉପକାର କରୁଛନ୍ତି ।”

ଏହି ପୁସ୍ତିକ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରିନ୍ଟିପାଲ ଚିପ୍ ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର ତଥା ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲୋକପାଳ ଡ. ସୁଶାନ୍ତ କୁମାର କରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ମୁଦ୍ରିତ - ୨, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ଗୋଆ ଟିମ୍ବର ମୂଲ୍ୟବାନ ଅବଦାନକୁ ଆରବିଆଇ ଲୋକପାଳ କୃତଜ୍ଞତାର ସହ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ।

ପାଠକମାନଙ୍କୁ cgmcepd@rbi.org.inରେ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ / ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଉଛି ।

ସଚେତନ ହୁଅନ୍ତୁ! ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ!

ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ

ରାଜୁ ଏବଂ ଚାଲିଶ ଚୋର

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ରମ ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ ର ନାମ	ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା
୧	ଫ୍ଲୋଟିଂ ରେଟ୍ ରଣ	1
୨	ଗୃହ ରଣ ପାଇଁ ଫୋରକ୍ଲୋଜର ଶୁଳ୍କ	3
୩	ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ରଣ ରାଜିନାମା	5
୪	ମାଗଣା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ	7
୫	କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ସକ୍ରିୟ/ବନ୍ଦ କରିବା	9
୬	ରିକଭରି ଏଜେଣ୍ଟ	11
୭	କ୍ରେଡିଟ୍ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ	13
୮	ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦାୟତ୍ୱ କିପରି ସୀମିତ ହେବ	15
୯	ଭୁଲ୍ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ପାଣି ସ୍ଥାନାନ୍ତର (ଆକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର)	17
୧୦	ବିଫଳ କାରବାର ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ	19
୧୧	ପଜିଟିଭ୍ ପେ ସିଷ୍ଟମ୍	21
୧୨	UPI123 Pay	23
୧୩	ମୂଳ ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତା	25
୧୪	ନାବାଳକଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ	27
୧୫	ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ର ବୀମା	29
୧୬	ଅଚଳ ଆକାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ଅଣଦାବି ଜମା	31
୧୭	ଡୋର ଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା	33
୧୮	କାର୍ଡ୍ ଟୋକେନାଇଜେସନ୍	35
୧୯	କାର୍ଡ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ସୀମା	37
୨୦	ଏଟିଏମ୍ ପିନ୍ ରେ ନିୟମିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ	39
୨୧	ନାମାଙ୍କନ ସୁବିଧା	41
୨୨	ଲକର ଆବଣ୍ଟନ	43
୨୩	ମଇଳା ଓ ଚିରାଫଟା ନୋଟର ଅଦଳବଦଳ	45
୨୪	ଆରବିଆଇ ଯୋଗାଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ରର ଟୋଲ୍ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ୧୪୪୪୮	47
୨୫	ସିଏମ୍ଏସ୍ ପୋର୍ଟାଲରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ	49

ଚରିତ୍ର ପରିଚୟ

ରାଜୁ

ରାଜୁଙ୍କ ବାପା:
ବିଜୟ

ରାଜୁଙ୍କ ମା':
ଶାରଦା

ରାଜୁଙ୍କ ଭାଇ:
ବିଜୁ

ରାଜୁଙ୍କ ଭଉଣୀ:
ସଞ୍ଜୁ

ରାଜୁଙ୍କ ମାଉସୀ:
ରାଣୀ

ରାଜୁଙ୍କ ମଉସା:
ଅଜୟ

ରାଜୁଙ୍କ ଜେଜେମା:
ନାନୀ

ରାଜୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁ:
କରଣ

ବିଜୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁ:
ଶରଣ

୧ .ପ୍ଲୋଟିଂ ରେଟ୍ ରଣ

ଦିନେ ରାଜୁ ଏବଂ ତା’ ପରିବାର ଏକ ବଡ଼ ଘରର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନେଇ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ।

ଶାରଦା: “ଦିନକୁ ଦିନ ଆମ ପରିବାର ବଢ଼ୁଛି । ଏଣୁ ଆମକୁ ବଡ଼ ଘରଟିଏ ଆବଶ୍ୟକ ନା ନାହିଁ ?”

ବିଜୟ: “ହଁ, ଅବଶ୍ୟ ! ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଭାବୁଛି । ହଲରେ ପୁଅ, ତୁ କଣ କହୁଛୁ ?”

ବିଜୁ: “ନିଶ୍ଚୟ ବାପା । ଗୃହରଣ ପାଇଁ ମୁଁ ଏବେ ଆବେଦନ କରିବି ।”

ସଂଜୁ: “ଭାଇ, ଆମର ସ୍ୱପ୍ନର ଘର ତିଆରି ଲାଗି ମୁଁ ମଧ୍ୟ କିଛି ଦେବି । ଏବେ ଗୃହ ରଣ ପାଇଁ ସୁଧହାର କେତେ ରହିଛି ?”

ବିଜୁ: “ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଦର x% । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ବଢ଼ିପାରେ, କମି ବି ପାରେ । କାରଣ, ଏହି ସୁଧ ଦର ସର୍ବଦା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ।”

ସଂଜୁ: “କେତେବେଳେ ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ?”
(ଭାଇକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରି)

ବିଜୁ: “ବଜାର ଦରରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ରଣ କିଛି ଓ ରଣ ପରିଶୋଧ ଅବଧିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥାଏ ଏବଂ ଏଥିରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସୁଧ ଦରକୁ, ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ସୁଧ ଦର କୁହାଯାଏ । ଏହା କମିପାରେ, ବଢ଼ିପାରେ ମଧ୍ୟ ।

ସଂଳୁ: “ଠିକ୍ ଅଛି । କେତେବେଳେ ଓ କିଭଳି ବଜାର ଦରରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟେ ।”

ବିଜୟ: “ଆମ ପୁଅ (ରାଜୁ) ଏଭଳି କହିବ ଯେ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ସୁଧ ଦର ବୃଦ୍ଧି କରିଛି । ସେହି ଅନୁପାତରେ ଗୃହ ଋଣ ଦର ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ।”

ସଂଳୁ: “ଓହୋ, ସତରେ ! ତାହା ହେଲେ ସୁଧ ଦର କେମିତି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ?”

ବିଜୟ: “ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ କାରଣ ଯେପରିକି Cost of fund, କେଉଁ ପ୍ରକାର ଋଣ, ଋଣର ପରିଚାଳନା ଆଦି ଅନେକ କାରଣକୁ ବିଚାର କରି ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ମାନେ ସୁଧ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ସମୟ ସମୟରେ ସୁଧ ଦରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ ।”

ସଂଳୁ: “ସୁଧ ଦର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଲେ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ମାନେ ଋଣଗ୍ରହୀତା ମାନଙ୍କୁ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥାନ୍ତି କି ?”

ଶାରଦା: “ହଁ, ଅବଶ୍ୟ ଦେଇଥାନ୍ତି । ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଡ୍ରେବସାଇଟରେ ସୁଧ ଦର ସମ୍ପର୍କରେ ସନ୍ଦ୍ୟତମ ସୂଚନା ଦେଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସୁଧ ଦର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ସହ ଋଣ ଏକାଡ଼ସ୍ତର ଷ୍ଟେଟମେଣ୍ଟ ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ।”

ରାଜୁ: “ବହୁତ ବଢ଼ିଆ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଏହା ଅନୁଭବ କରୁଛି ଯେ କାହିଁକି ସତର୍କ ପରିବାର, ଜାଗ୍ରତ ପରିବାର କୁହାଯାଉଛି ବୋଲି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୨. ଗୃହ ଭଣ୍ଡାର ପ୍ରାକ ପରିଶୋଧ ଶୁଳ୍କ

ଚାକିରିର ଏକ ବର୍ଷ ପୂରଣ କରିବା ପରେ, ରାଜୁ ତାଙ୍କ କମ୍ପାନୀରୁ ବାର୍ଷିକ ବୋନସ୍ ପାଇଛନ୍ତି।

ରାଜୁ: “ବାପା, ମୁଁ ଏହି ଟଙ୍କା ଦେଇ ଗୃହ ଭଣ୍ଡାର ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରୁଛି।”

ବିଜୟ: “ପୁଅ , ଏହା ଭଲ କଥା ଯେ ତୁ ଏହି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଭଣ୍ଡାର ପରିଶୋଧ / ଭଣ୍ଡାର ପ୍ରାକ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବ ନାହିଁ କି ? ”

ରାଜୁ: “ନା ବାପା । ଆମର ଗୃହ ଭଣ୍ଡାର ଅସ୍ଥାୟୀ ସୁଧ ହାରରେ ଉପଲବ୍ଧ । କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ବିନା ଆମେ ସହଜରେ ଆମର ଗୃହ ଭଣ୍ଡାର ବନ୍ଦ କରିପାରିବା। ”

ବିଜୟ- “କିପରି ?”

ରାଜୁ: ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କ / ଅଣ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆର୍ଥିକ କମ୍ପାନୀ ଅସ୍ଥାୟୀ ସୁଧ ହାରରେ ମିଆଦୀ ରଖି, ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନେଇ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଠାରୁ ପ୍ରାକ ପରିଶୋଧ ଶୁଳ୍କ / ସମୟ ପୂର୍ବ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।

ବିଜୟ: ଓଃ ! ଏହା ଏକ ବହୁତ ବଡ଼ିଆ ଖବର। ଆମେ ତୁରନ୍ତ ଆମ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ଆମର ଗୃହ ରଖିର ସମୟ ପୂର୍ବ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।”

ରାଜୁ ଏବଂ ବିଜୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା ପରିଦର୍ଶନ କରି କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ / ଜୋରିମାନା ବିନା ଗୃହ ରଖି ପରିଶୋଧ କରିଦେଲେ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ ।
ଯେ କୌଣସି ଅବ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୩. ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ରଣ ରାଜିନାମା

ଦିନେ ଶାରଦାଙ୍କ ଘରୋଇ ସହାୟିକା ଏକ ଇଂରାଜୀ ଲେଖା ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଅନୁବାଦ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ଲାଗି ଅନୁରୋଧ କଲା ।

ଶାରଦା: ଏହା ଏକ କମ୍ପାନୀର ରଣ ରାଜିନାମା କାଗଜ ଭଳି ଲାଗୁଛି ।

ଘରୋଇ ସହାୟିକା: ହଁ ଦିବି ଆପଣ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଅଣ-ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥା XYZରୁ ରଣ ସକାଶେ ଆଣିଥିବା ଏଗ୍ରିମେଣ୍ଟ୍ । ସେହି କମ୍ପାନୀର ଲୋକ ମାନେ ଏହି କାଗଜରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏହି ଏଗ୍ରିମେଣ୍ଟ୍‌ଟିକୁ ଜିଛି ବୁଝିପାରୁନାହିଁ । ଆପଣ ଏହାକୁ ଅନୁବାଦ ମାଧ୍ୟମରେ ମତେ ବୁଝାଇପାରିବେ କି ?

ଶାରଦା: ଅବଶ୍ୟ, କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀକୁ କୁହ କି ସେମାନେ ତୁମର ବୁଝିବା ଭଳି ଭାଷାରେ କାଗଜ ଦେବେ ।

ଘରୋଇ ସହାୟିକା: ସେହି ଅଣ-ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥା ଏଭଳି କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

ଶାରଦା: ନା ସେମାନେ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ “ରଣଗ୍ରହୀତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୁଝିଲା ଭଳି ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ଜରୁରୀ ।”

ଘରୋଇ ସହାୟିକା: ଓଃ ! ତାହା ହେଲେ ମୁଁ ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ଲେଖା ଥିବା କାଗଜପତ୍ର ମାଗିବି ।

ଶାରଦା: କୌଣସି କମ୍ପାନୀ କାଗଜରେ ଦ୍ରସ୍ତଖତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ଭଲ ଭାବେ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ୍ ।

ସହାୟିକା: “ଦିଦି ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୪. ମାଗଣା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ

ଦିନେ ରାଜୁ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସହକର୍ମୀ କରଣଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ, ଯିଏ ଅତ୍ୟଧିକ ଆନନ୍ଦିତ ଦେଖା ଯାଉଥିଲେ

ରାଜୁ: “ଆରେ !! ତୁମେ ବହୁତ ଖୁସି ଦେଖାଯାଉଛ !! କ’ଣ ବ୍ୟସ୍ତ ?”

କରଣ: “ମୁଁ ଆଜି ମୋର ଦରମା ପାଇଛି ଏବଂ ବିନା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଅସୀମିତ ପୁରସ୍କାର ପଏଣ୍ଟ ସହିତ XYZ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଆଜୀବନ ମାଗଣା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ପାଇଁ ଏକ ଅଫର ମଧ୍ୟ ପାଇଛି।”

ରାଜୁ: “ବାଃ , ବହୁତ ଭଲ । କ୍ରେଡିଟ୍ ସୀମା କେତେ ?”

କରଣ: “ଅନୁମୋଦିତ ସୀମା ମୋ ବେତନର ଦଶ ଗୁଣ !! ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଯେତିକି ଜାଣିଛି ।”

(କରଣ ତାଙ୍କ ମୋବାଇଲରେ ଆସିଥିବା ବାର୍ତ୍ତା ଦେଖାଇଲେ)

ରାଜୁ: “କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏହି ଅଫର କିପରି ପାଇଲ ?”

ରାଜୁ: “ଏହା ଅସଲି ବାଉଁ ପରି ଲାଗୁନାହିଁ !”

କରଣ: “ତୁମେ ଏମିତି କାହିଁକି ଭାବୁଛ ?”

ରାଜୁ: “ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, କାର୍ଡ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ପୃଷ୍ଠା ସମ୍ବଳିତ କାର୍ଡର ମୁଖ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ସହିତ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭ ଲିଖିତ ସମ୍ମତି ଆବଶ୍ୟକ”

କରଣ: “ଓଃ ! ଆଉ ଅନ୍ୟ ନିୟମ କ’ଣ ସବୁ ଅଛି ?”

ରାଜୁ: “ସମସ୍ତ କାର୍ଡ ଅପଗ୍ରେଡ୍ / ରଣ ସୀମା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସମ୍ମତି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଅଯାଚିତ କାର୍ଡ ଉପରେ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

କରଣ: “ଧନ୍ୟବାଦ ବନ୍ଧୁ ! ଅଫରଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଠାରୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଜାଣିବାକୁ ତାହାଡ଼ି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୫. କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡକୁ ସଚଳ ଏବଂ ବନ୍ଦ କରିବା

ଶରଣ XYZ ବ୍ୟାଙ୍କରେ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡଟିଏ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି । ହେଲେ ମାତ୍ର ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଡ ମିଳିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଏକ ଷ୍ଟେଟମେଣ୍ଟ୍ ପାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବକେୟା ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ତା’ର ବନ୍ଧୁ ବିଜୁ ଠାରୁ ସହାୟତା ଲୋଡ଼ିଛି ।

ଶରଣ: “ମୁଁ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ପାଇ ନାହିଁ ।
ଅଥଚ ମୋର ଷ୍ଟେଟମେଣ୍ଟ୍ ବାହାରିଛି ।”

ବିଜୁ: “ତୁମ କାର୍ଡ, ବିନା ଓଟିପିରେ ସଚଳ ହୋଇଛି କି ଏବଂ
ତୁମକୁ ଡେଲିଭେରି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ କି ?”

ଶରଣ: “ବୋଧ ହୁଏ ସେୟା ।”

ବିଜୁ: “କଥାଟା ଠିକଠାକୁ ଲାଗୁନି ।
ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ନିୟମ
ଅନୁସାରେ, କାର୍ଡ ଦେଉଥିବା ସଂସ୍ଥା
ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ଓଟିପି ଭିତ୍ତିକ ଅନୁମତି
ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ, ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଡ ସଚଳ
କରିବା ପାଇଁ ।”

ଶରଣ: “ଓଃ ! ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବି ।”

ବିକ୍ର: “ବଢ଼ିଆ ! ଆପଣଙ୍କର ପୂର୍ବ କାର୍ଡ୍ କଣ ହେଲା ? ତାକୁ ଢ୍ଲୋଜ୍ କରି ଦେଇଛନ୍ତି କି ?”

ଶରଣ: “ମାସେ ତଳେ ମୁଁ ଏହାକୁ କ୍ୟାନସଲ୍ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲି । ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଏହାର କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ମିଳିନାହିଁ ।”

ବିକ୍ର: “ଶରଣ, କାର୍ଡ୍ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ହେଲେ ଆପଣ ଅନୁରୋଧ କରିବାର ୭ଟି କାର୍ଯ୍ୟଦିବସ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ସଂପ୍ଲା କାର୍ଡ୍ ବନ୍ଦ କରିଥାଏ । ଏହା ନକଲେ, ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ, ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଦୈନିକ ଟ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଜୋରିମାନା ଦେବେ ।”

ଶରଣ: “ସତରେ ବୁଝିଗଲି ! ଧନ୍ୟବାଦ ଭାଇ । ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଯାଇ ଅଭିଯୋଗ କରିବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୨. ରିକଭରି ଏଜେଣ୍ଟ

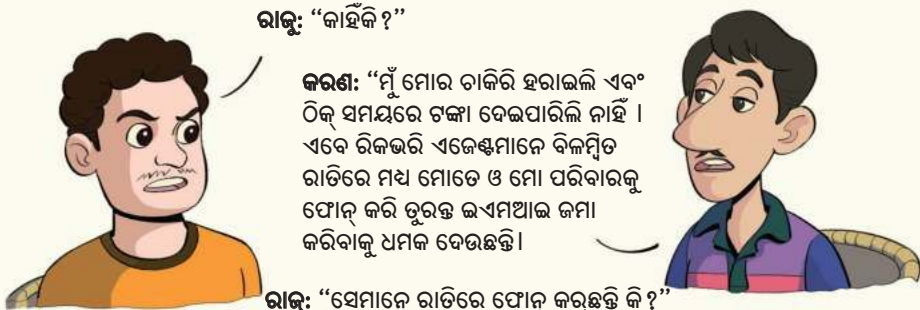
ରାଜୁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗକୁ ଭେଟିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି।

ରାଜୁ: “କ’ଣ ହେଲା କରଣ ? ତୁମେ ଦୁଃଖିତ ଦେଖାଯାଉଛ”।

କରଣ: “ରାଜୁ, ମୁଁ ଏବିସି କମ୍ପାନୀ ରୁ ରିଣ ନେଇ ଏକ ବଡ଼ ଭୁଲ କରିଥିଲି।

ରାଜୁ: “କାହିଁକି?”

କରଣ: “ମୁଁ ମୋର ଚାକିରି ହରାଇଲି ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଟଙ୍କା ଦେଇପାରିଲି ନାହିଁ । ଏବେ ରିକଭରି ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ବିଳମ୍ବିତ ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଓ ମୋ ପରିବାରକୁ ଫୋନ୍ କରି ତୁରନ୍ତ ଇଏମଆଇ ଜମା କରିବାକୁ ଧମକ ଦେଉଛନ୍ତି।

ରାଜୁ: “ସେମାନେ ରାତିରେ ଫୋନ୍ କରୁଛନ୍ତି କି?”

କରଣ: “ହଁ, ରାଜୁ, ୮:୩୦ ପରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ। ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ମୁଁ ଚାର୍ଜ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମୋତେ ହଇରାଣ କରିବା ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି।

ରାଜୁ: “ଏହି ଅଭ୍ୟାସ ଆରବିଆଇ ର ଆର୍ଥିକ ସେବା ଆଉଟସୋର୍ସିଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଟେ, ଯାହା ରିଜର୍ଭରି ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ନିୟମ ଦେଇଥାଏ।

କରଣ: “ନିୟମ କ’ଣ?”

ରାଜୁ: “ରିଜର୍ଭରି ଏଜେଣ୍ଟ ଆପଣ, ଆପଣଙ୍କ ପରିବାର ଏବଂ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ହଇରାଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସକାଳ ୮ଟା ପୂର୍ବରୁ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟା ୭ଟା ପରେ କୌଣସି ଫୋନ୍ କଲ୍ କରିବା ଅନୁଚିତ ।

କରଣ: “ସତରେ ରାଜୁ?”

ରାଜୁ: “ହଁ କରଣ । ଆପଣ ତୁରନ୍ତ ଏକିସି କମ୍ପାନୀରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ନ ମିଳେ କିମ୍ବା ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ନ ମିଳେ, ତେବେ ଆପଣ <https://cms.rbi.org.in> ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ ।

କରଣ: “ଧନ୍ୟବାଦ, ରାଜୁ! ମୁଁ ଆଜି ହିଁ ଏକିସି କମ୍ପାନୀ ରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବି

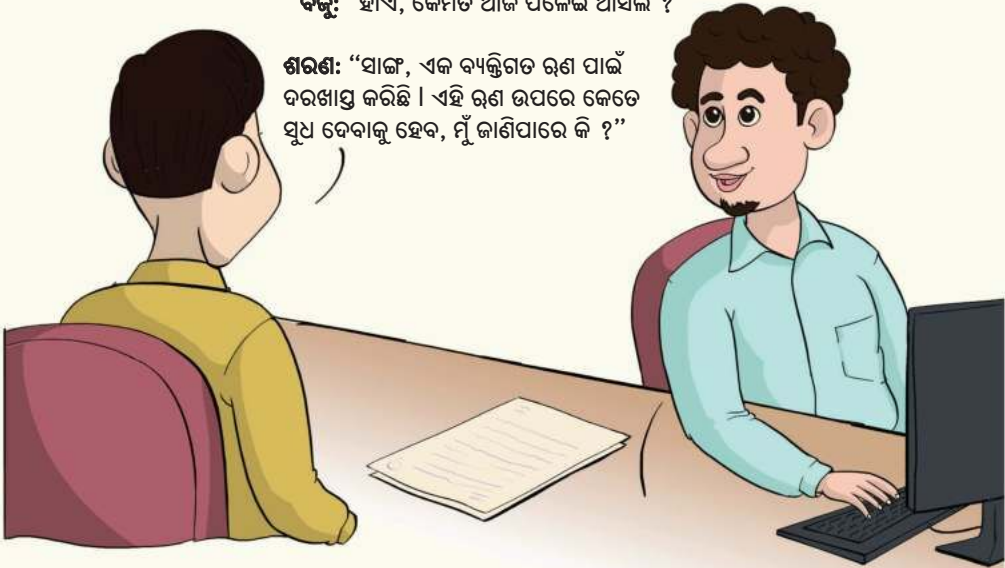
ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ
ଯଦି କୌଣସି ଅପତେବ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ

୭. ରଣ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ

ବିଜୁ ABC କମ୍ପାନୀର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ । ତା’ ସାଙ୍ଗ ଶରଣ, ଦିନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାର ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆସିଥିଲା ।

ବିଜୁ: “ହାଏ, କେମିତି ଆଜି ପଲେଇ ଆସିଲ ?”

ଶରଣ: “ସାଙ୍ଗ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରଣ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରନ୍ତି । ଏହି ରଣ ଉପରେ କେତେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ହେବ, ମୁଁ ଜାଣିପାରେ କି ?”

ବିଜୁ: “ଆପଣଙ୍କୁ ଅଧିକ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡିବ । କାହିଁକି ନା ଆପଣଙ୍କର XYZ ବ୍ୟାଙ୍କର ରଣ ଖାତାରେ ଡିପଲ୍ଟ୍ ଦେଖାଉଛି ।”

ଶରଣ: “ମୁଁ ତ ଲୋନ୍ କିଛି ନେଇନି ।”

ବିଜୁ: “ଓଃ, ତା’ ହେଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବି ଯେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ରଣ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟିଂକୁ ଆଉଥରେ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ । ସୁଏତ କିଛି ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇ ଥାଇପରେ । କାରଣ XYZ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆପଣଙ୍କ ବକେୟା ଦେଖାଉଛି ।”

ଶରଣ: “କୋଉ ରିପୋର୍ଟ ?”

ବିଜୁ: “ଏହା ପୁରୁଣା ବ୍ୟାଙ୍କର ରଣ ପରିଶୋଧର ଏକ ରିପୋର୍ଟ, ଯାହାକି ସବୁ ସଦସ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାର ଷ୍ଟେସାଇଟରେ ଦେଖାଇଥାଏ । ତାରିଚି କମ୍ପାନୀ ଏହି ରିପୋର୍ଟକୁ ନିଷ୍ଠୁଳ ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଆନ୍ତି । ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କର ଆଇନ ଅନୁସାରେ, ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଏଭଳି ରିପୋର୍ଟ ଜଣେ ପାଇ ପାରିବେ ।”

ଶରଣ: “ତାହା ହେଲେ ଏବେ କାହାକୁ ଯାଇ ଭେଟିବି ?”

ବିଜୁ: “ଆପଣ ଏହି ତାରିଚି ସଂସ୍ଥା CIBIL, EQUIFAX, EXPERIAN ଏବଂ CRIF ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିପାରିବେ ।”

ଶରଣ: “ହଉ, ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବି ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କର ରଣ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ କହିବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି,
ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୮. ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ କିପରି ସୀମିତ ହେବ

କରଣ ରାସ୍ତାରେ ବିକୃତ ହୋଇ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା ।
ସେ ଅଜାଣତରେ ରାଜୁ ପାଖ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ରାଜୁ
ଦୃଢ଼ରେ ପଡ଼ି କରଣ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ ।

ରାଜୁ: “କରଣ କ’ଣ ହେଲା ? ତୁମେ ଏତେ ବିକୃତ ଦେଖା ଯାଉଛ କାହିଁକି ?

କରଣ: “ରାଜୁ, 60,000/- ଟଙ୍କା ମୋ କାର୍ଡରୁ
ତେବେଳେ ହୋଇଛି । ନା ମୁଁ ଏହି କାରବାର କରିଥିଲି,
କିମ୍ବା ମୁଁ ମୋର କାର୍ଡ ବିବରଣୀ କାହାକୁ ଜଣାଇ ଥିଲି ।
ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ବାର୍ତ୍ତା (ଏସଏମଏସ) ପାଇଛି ।
ମୁଁ କଣ କରିବି ଜାଣି ପାରୁ ନାହିଁ”

ରାଜୁ: “ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ କରଣ । ଯଦି ଏହା
ତୁମର ଦୋଷ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ତୁମେ ନିଜର
ଦେୟ ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ କାହାକୁ ଜଣାଇନାହିଁ
ତେବେ ତୁମର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ।”

କରଣ: “ଏହା କିପରି ହେବ ରାଜୁ? ଟଙ୍କା ତ ଉଠା ସରିଛି ”

ରାଜୁ: “ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟଦିବସ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ପ୍ରାୟ ବାର୍ଷି (ଏସଏମଏସ)ର ଜବାବ ଦେଇ କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯୋଗଯୋଗ କରି କିମ୍ବା ଅନଲାଇନ୍ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ହେବ ”

କରଣ: “ତୁମେ ଜଣେ ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଜୁ ! ବହୁତ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ ! ମୁଁ ଏହି କାରବାରକୁ ତୁରନ୍ତ ମୋ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଜଣାଇବି । ”

ରାଜୁ: “ମୋତେ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅ ନାହିଁ । ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା “ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା -ଅନପୂର୍ବ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କାରବାର- ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସମିତ ଦାୟିତ୍ୱ” ଉପରେ ଜାରିକରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପଢ଼ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ସେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୯. ଭୁଲ୍ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ପାଣି ହସ୍ତାନ୍ତର (ଏକାଭିଷେକ ନମ୍ବର)

ବୃତ୍ତିରେ ବିଜୁ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ବ୍ୟାଙ୍କର । ସେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଶରଣଙ୍କ ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଶରଣ ନିଜ ବାହାଘର ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ।

ଶରଣ: “ବିଜୁ, ଅନଲାଇନରେ ୮୯ ହଜାର ଟଙ୍କା ପଠେଇବା ପାଇଁ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ କି ? ଇଭେଣ୍ଟ୍ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ପାଖକୁ ଏହା ପଠେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

(ଶରଣ ଏକ କାଗଜ ଦିଅନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ।)

ବିଜୁ: “ଅବଶ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଏକାଭିଷେକ ନମ୍ବର ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଶେଷ ସଂଖ୍ୟାଟି ୪ କି ୪, ସେଇଟା ଜାଣିପାରୁନି ।”

ଶରଣ: “ଠିକ୍ ଅଛି । xxxxxx4 ଏହି ନମ୍ବରକୁ ପଠାନ୍ତୁ । ବ୍ୟାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ, ଏକାଭିଷେକ ନମ୍ବର ଏବଂ ଏକାଭିଷେକ ଧାରକଙ୍କ ନାମ ମିଳେଇ ଟଙ୍କା ପଠେଇ ଦେବେ । ଅଧିକକୁ ତମେ ତ ଅଛ, ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେଲେ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଦେ, କଣ ଅଛି ।”

ବିଜୁ: “ନାହିଁ ଶରଣ, ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିୟମ ଅନୁସାରେ, ଏକାଠି ନମୁନାକୁ ଆଧାର କରି ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ କାରବାର କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଭୁଲ୍ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ତମେ ଦାୟୀ ରହିବ ।”

ଶରଣ: “ଓହୋ ! ତେବେ ଆମର ଶେଷ ଆଶ୍ୱାସ, ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ।”

ବିଜୁ: “ନା ! ଏକାଠି ଧାରକଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ ଏପରିକି ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଆମ ପାଖି ଫେରସ୍ତ ଦିଗରେ କୌଣସି ସହାୟତା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମକୁ ଅର୍ଥ ଦେଶନେଶ କରିବା ବେଳେ ଅତ୍ୟକ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।”

ଶରଣ: “ଓହୋ, ସତରେ ! ଭାଇ, ତୁମ ସଠିକ୍ ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ । ଆଗକୁ ମୁଁ କାରବାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଜମା ବିବରଣୀର ସଠିକତାକୁ ଭଲ ଭାବେ ଯାଞ୍ଚ କରିବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୧୦. ବିପଳ କାରବାରର କ୍ଷତିଭରଣା

ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଖୁସିରେ ଫେରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖ ଦେଇ ରାଜୁର ବାପା ବିଜୟ ଯାଉଥିଲେ ।

କର୍ମଚାରୀ: “ଦୁଇମାସ ତଳେ ଏଟିଏମ୍ କାରବାର ବେଳେ ମୋର ୧୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ବାହାରିକିଥିଲା ଅଥଚ ଏକାଡ଼ିଝରୁ ଏହି ଅର୍ଥ କଟି ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ସେ ପଇସା ଫେରି ପାଇଲି !”

ବିଜୟ: “ଆଜି କଣ ବହୁତ ଖୁସି ଜଣାପଡ଼ୁଛି ?”

ବିଜୟ: ବହୁତ ବଢ଼ିଆ କଥା ! କିନ୍ତୁ ଏହା ସହ ତୁମେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଛ କି ?

କର୍ମଚାରୀ: “କି କ୍ଷତିପୂରଣ ?”

ବିଜୟ: ହଁ, କ୍ଷତିପୂରଣ ମିଳିବ । ଭାରୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍, ସବୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌କୁ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଏତି-ଏମ୍ କାରବାର ବିଫଳ ହୋଇ ଟଙ୍କା ଡେବିଟ୍ ହେଲେ ସର୍ବାଧିକ ୫ଟି କାରବାର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଇସା ଫେରସ୍ତ ଦେବେ । ଯଦି ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ମାନେ ଏହା କରୁନାହାନ୍ତି, ତା’ହେଲେ ଦୈନିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବେ । ଆପଣଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇମାସ ପାଖାପାଖି ହେଇଗଲାଣି ।”

କର୍ମଚାରୀ: ସତରେ ଏପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଅଛି !
ତାହା ହେଲେ ମୁଁ ତତ୍କାଳ ମୋ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରେ
ଅଭିଯୋଗ କରି ଦାବି କରିବି ।

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି,
ତାହା ହେଲେ ସ୍ବାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୧୧. ପଞ୍ଜିଟିଭ୍ ପେ ସିଷ୍ଟମ୍

ସଞ୍ଜୁ କଲେଜରେ ଆଡମିଶନ ନେଇଛି ଏବଂ ତାକୁ କଲେଜ ଫି ଦେବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ, ସେ ତା ମା ଶାରଦାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଛି ।

ସଞ୍ଜୁ: “ମା, ଦୟାକରି ମୋ ଫି ପାଇଁ କଲେଜ ନାମରେ ୬ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ଦିଅ ।”

(ଶାରଦା ଦସ୍ତଖତ କଲେ ଏବଂ ଚେକ୍ ଚି ଦେଲେ)

ଶାରଦା: “ଏହାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖ । ଲୋକମାନେ ଚେକ ର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ବଦଳାଇ ପାରିବେ ଏବଂ ଚେକ୍ ଅପବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବେ ।

ସଞ୍ଜୁ: “ମମି ! ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ । ଚେକ୍ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ପଞ୍ଜିଟିଭ୍ ପେ ସିଷ୍ଟମ୍ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛି ।”

ଶାରଦା: “ତାହା କ’ଣ ?”

ସଞ୍ଜୁ: “ପଞ୍ଜିଟିଭ୍ ପେ ସିଷ୍ଟମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚେକ୍ ଗୁଡିକର ମୁଖ୍ୟ ବିବରଣୀ ଚେକ୍ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ।”

ଶାରଦା: “କିନ୍ତୁ ଜଣେ କିପରି ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଦେଇପାରିବ ?”

ସଞ୍ଜୁ: “ତୁମେ ଚେକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ବନିମ୍ନ ତଥ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ SMS, ମୋବାଇଲ୍ ଆପ୍, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍, ଏଟିଏମ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ହାଖଲ କରିପାରିବେ ।”

ଶାରଦା: “ଓଃ ! ଏହା ବହୁତ ଭଲ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମସ୍ତ ଚେକ୍ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି ?”

ସଞ୍ଜୁ: “ନା, ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଚେକ୍ ପାଇଁ ଖାତାଧାରକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଖାତାଧାରକଙ୍କ ପାଇଁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମାଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଚେକ୍ ଜାରି ପାଇଁ ଏହି ସୁବିଧା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ । ସୀମା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦୟାକରି ତୁମ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଯାଞ୍ଚ କର ।”

ଶାରଦା: “କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଥିବା ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ?”

ସଞ୍ଜୁ: “ଚେକ୍ ନମ୍ବର, ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖ, ପରିମାଣ, ଦେୟ / ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ନାମ ଇତ୍ୟାଦି।”

ଶାରଦା: “କେତେ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ?”

ସଞ୍ଜୁ: “ଉଚିତ ଅର୍ଥରେ ଚେକ୍ ଉପସ୍ଥାପନା ପୂର୍ବରୁ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେବେ ତୁମ୍ଭର ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି।”

ଶାରଦା: “ଅତି ଉତ୍ତମ !! ଏହା ଚେକ୍ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଠକେଇକୁ ରୋକିବ।”

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ । ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ।

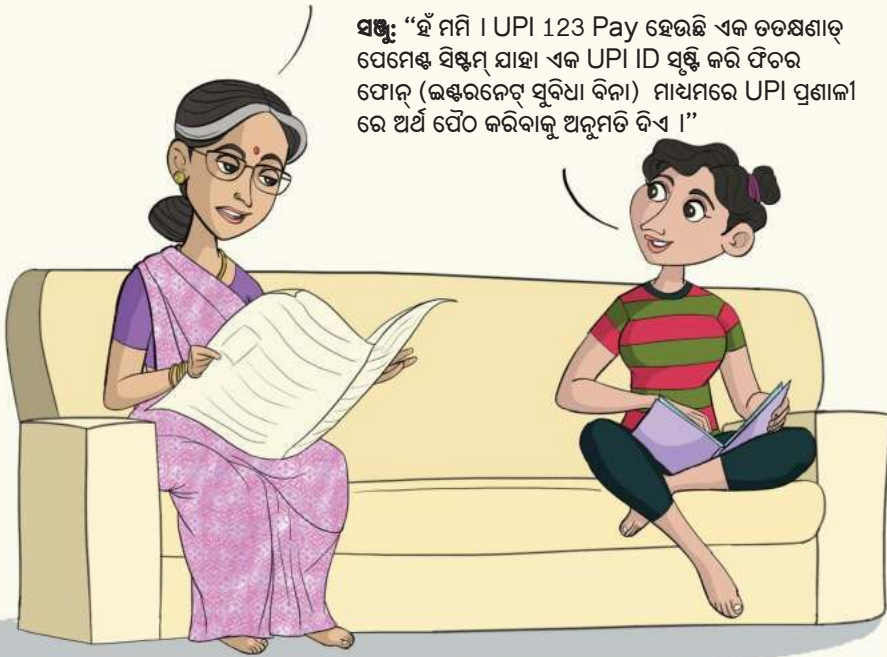
୧୨. UPI123 Pay

ଦିନେ ଶାରଦା ଏକ ଖବରକାଗଜ ପଢୁ ଥିଲେ। ସେ ଏକ ହେତଲାଭନ୍ ପଢି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

“ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ (ଆରବିଆଇ) UPI 123Pay ନାମକ ଯୁନିଫାଏଡ୍ ପେମେଣ୍ଟ ଇଣ୍ଟରଫେସ୍ (UPI) ସେବା ଫିଚର ଫୋନ୍ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି”

ଶାରଦା: “ଆରେ ସଞ୍ଜୁ! ତୁ UPI 123PAY ବିଷୟରେ ଶୁଣିଛୁ କି ? ”

ସଞ୍ଜୁ: “ହଁ ମମି । UPI 123 Pay ହେଉଛି ଏକ ଚତକ୍ଷଣାତ୍ ପେମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍ ଯାହା ଏକ UPI ID ସୃଷ୍ଟି କରି ଫିଚର ଫୋନ୍ (ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସୁବିଧା ବିନା) ମାଧ୍ୟମରେ UPI ପ୍ରଣାଳୀ ରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରେମ୍ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ।”

ଶାରଦା: “ଓଃ ! ଦୟାକରି ମୋତେ ଏକ UPI ID ତିଆରି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କର” ।

ସଖୁ: “UPI ID ଚାରୋଟି ବ୍ୟାନେଲ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିବ: ଏକ IVR (ଇଣ୍ଟରାକ୍ଟିଭ୍ ଭଏସ୍ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା) ନମ୍ବର (080 4516 3666 & 080 4516 3581 & 6366 200 200) କୁ କଲ୍ କରି, ଫିଚର ଫୋନରେ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥାପିତ ଆପ୍ ଦ୍ୱାରା ,ମିସତ କଲ୍ ଆଧାରିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଧ୍ୱନି ଭିତ୍ତିକ ଦେୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ।

ଶାରଦା: “ଏହା ସକ୍ରିୟ ହେବା ପରେ ମୁଁ କିପରି ଟଙ୍କା ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବି?”

ସଖୁ: “ଉପରୋକ୍ତ ଚାରୋଟି ବ୍ୟାନେଲ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ପାଣ୍ଠି ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିପାରିବ। ତେଣୁ, ଏହା ଯେମିତିକି “କଲ୍ କର ...। ଅର୍ଥ ଅଂଚରଣ ମାଧ୍ୟମ ... ବାଛ। ଅର୍ଥ ପୈଠ କର ...!!”

ଶାରଦା: “ଓହୋ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ମୋର ଫିଚର ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ମଧ୍ୟ ପେମେଣ୍ଟ କରିପାରିବି 😊”

ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ।
ଯେ କୌଣସି ଅବ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ।

୧୩. ମୌଳିକ ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତା

ବିଜୟ ତାଙ୍କ ଘରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ନେଇ କିଛି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ସେଥିପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ।

ଶ୍ରମିକ: ନମସ୍କାର ସାର୍, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ସାର୍ ଆମକୁ ଏଠାକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଆମେ ଆଜି ଏହି ପାର୍ଶ୍ୱ କାନ୍ଥ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ରଙ୍ଗକାମ କରିବୁ ।

ବିଜୟ: “ଠିକ୍ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ କାହିଁକି ଏତେ ବିଳମ୍ବ କଲ ? ମୋତେ କୁହାଯାଇଥିଲା ତୁମେ ସକାଳ ୮ ଟା ପୂର୍ବରୁ ପହଞ୍ଚିବ । ଏବେତ ଦିନ 11 ଟା ବାଜି ସାରିଲାଣି ।”

ଶ୍ରମିକ: ସାର୍ ଆମେ ଦୁଃଖିତ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରୁ ତାହା ଏଠାରୁ ୩ ଘଣ୍ଟାର ରାସ୍ତା ଏବଂ ଆଜି ଆମ ବସ୍ଟି ବିଳମ୍ବରେ ଆସିଥିଲା ।

ବିଜୟ: “ଠିକ୍ ଅଛି ! କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ମୋତେ ତୁମକୁ ୧୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ । ଦୟାକରି ତୁମର UPI / ଖାତା ବିବରଣୀ ମତେ ଜଣାଅ ।”

ଶ୍ରମିକ (ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ କୁଣ୍ଡାଇ): “ସାର୍, ଆପଣ ନଗଦ ଆକାରରେ ଦେୟ ଦେଇପାରିବେ କି ?”

ବିଜୟ (ଦୃଢ଼ରେ): “କାହିଁକି ? ତୁମର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ନାହିଁ କି ?”

ଶ୍ରମିକ: “ମୁଁ ସେତେ ଶିକ୍ଷିତ ନୁହେଁ ସାର୍ । ମୁଁ ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ କାରବାର ଜାଣି ନାହିଁ ଏବଂ ମୋର କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ନାହିଁ ।”

ବିଜୟ: “ରାସ୍ତାରେ ଯିବାବେଳେ ଏହି ନଗଦ ଟଙ୍କା ନେବା ବିପଜ୍ଜନକ ନୁହେଁ କି? ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବା ସହଜ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ । ତୁମେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏକ ମୌଳିକ ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତା (BSBDA) ଖୋଲିପାରିବ!”

ଶ୍ରୀକ: “ସାର୍, ମୁଁ ଶୁଣିଛି ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସୁବିଧା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶୁଳ୍କ ନେବ । ମୁଁ ସେସବୁ ସାର୍ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ!”

ବିଜୟ: “ନା ! ସର୍ବନିମ୍ନ ଜମାରାଶି ର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ବିନା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ BSBDA ଆକାଉଣ୍ଟରେ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ତୁମେ ନଗଦ / ଏଟିଏମ୍ / ସିଡିଏମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯେତେ ଥର ଇଚ୍ଛା ଜମା କରିପାରିବ । ତୁମେ ଅନଲାଇନରେ ଟଙ୍କା ପାଇ ପାରିବ । ତୁମେ ଏଟିଏମ୍ କାର୍ଡ ମଧ୍ୟ ପାଇବ, ଏବଂ ଏହି ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ !!”

କର୍ମୀ (ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ): “କି ବଢ଼ିଆ ସାର୍! ମୁଁ ଏସବୁ ଜାଣି ନଥିଲି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ BSBDA ଖାତା ଖୋଲିବି!”

ବିଜୟ (ହସି): “ଲାଗୁଛି ତୁମେ କାମ ଛାଡ଼ି ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯିବ !!”

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ । ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ।

୧୪. ନାବାଳକ ର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ

ଦିନେ ଛୋଟୁ ନାମକ ଜଣେ 10 ବର୍ଷର ବାଳକ ତାର ପିତା (କ୍ଷୀର ବାଲା)ଙ୍କ ସହ ବିଜୟଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଛି ।

ବିଜୟ: “ଆରେ ଛୋଟୁ ! କେମିତି ଅଛୁ?”

ଛୋଟୁ: “ମୁଁ ଭଲ ଅଛି ଅଙ୍କଲ !
ଧନ୍ୟବାଦ।”

କ୍ଷୀରବାଲାଙ୍କୁ ବିଜୟ: “ତୁମେ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଛୋଟୁ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିଛ କି?”

କ୍ଷୀରବାଲା (ହସତ୍ତ୍ୱ): “ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର କୌଣସି ସଂରକ୍ଷଣ ନାହିଁ ।”

ବିଜୟ: “କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତାକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ଶିଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ।”

କ୍ଷୀରବାଲା: “ ତାକୁ ମାତ୍ର ଦଶ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଛି।

ବିଜୟ: “ନାବାଳକ ନାମରେ ମଧ୍ୟ ସଂଚୟ ଖାତା ଖୋଲା ଯାଇ ପାରିବ।”

କ୍ଷୀରବାଲା: “ସତରେ ଏହା ହୋଇ ପାରିବ ?”

ବିଜୟ: “ହଁ, ତୁମେ ନାବାଳକନାମଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାକୃତିକ / ଆଇନଗତ ଅଭିଭାବକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିପାରିବ । ନାବାଳକ କୁ ଦଶ ବର୍ଷ ହେବା ପରେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ପରିଚାଳନା କରିପାରିବ।”

କ୍ଷୀରବାଲା: “ଏ ବି ସି ଗ୍ରାମ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏହା ଖୋଲାଯାଇପାରିବ କି ?”

ବିଜୟ: “ହଁ, ସମସ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ସେବା ଯୋଗାଉଛନ୍ତି।”

କ୍ଷୀରବାଲା: “ଆଜ୍ଞା ସାର୍! ମୁଁ ଆସନ୍ତାକାଲି ଛୋଟୁ ପାଇଁ ଏକ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବି।”

ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ।

୧୫. ବ୍ୟାଙ୍କଜମାର ବୀମା

ଶାରଦା ଏଇ କିଛିଦିନ ତଳେ ଚାକିରିରୁ ଅବସରରେ ନେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ABC ବ୍ୟାଙ୍କରେ ତାଙ୍କ ପେନସନ୍ ପାଣ୍ଠି ଜମା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଏ ବିଷୟ ନେଇ ସେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ତଲି ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ।

ତଲି: “ବୁଝିଲ ଶାରଦା !! ଶୁଣିଲି, XYZ ନାମକ ଜଣେ ରଣଦାତା ଏଇ ପାଖ ସାହିରେ ରହୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ତୁଳନାରେ ସେ ଜମା ଉପରେ ଅଧିକ ସୁଧ ଦେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତୁମେ ସେଠାରେ କାହିଁକି ଜମା କରୁନ ?”

ଶାରଦା: “କିନ୍ତୁ ଏହି ରଣଦାତାଙ୍କର ପାଖରେ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ନାହିଁ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ସବୁବେଳେ DICGCରେ ବୀମାଭୁକ୍ତ ହେଇଥାଏ ।”

ତଲି: “ଓଃ, ଏହା ମୋର ସମସ୍ତ ଜମାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବ କି ?”

ଶାରଦା: “ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ମୂଳଧନ ଓ ସୁଧ ସହ) ଜମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବାଧିକ ସୁରକ୍ଷା ରହିଛି ।”

ତଲି: “କିଛି ଏଥିପାଇଁ ଆମକୁ ଅତିରିକ୍ତ ବାକ୍ ଦେବାକୁ ପଡିପାରେ ।”

ଶାରଦା: “ବିଲକୁଲ୍ ନୁହଁ ! ଏହି ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ୍ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ ହିଁ ବହନ କରିଥାଏ ।”

ତଲି: “ବହୁତ ବଡ଼ିଆ । ଆପଣ କେବେ ଚେକ୍ କରିଛନ୍ତି, ABC ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏହି ସୁବିଧା ଅଛି ବୋଲି ?”

ଶାରଦା: “ହଁ, ସବୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ, ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ (ପ୍ରାଥମିକ ସମବାୟ ସମିତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହଁ) ଏହି ଜମା ବୀମାକରଣ ସ୍କିମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏ ବାବଦରେ ଆମେ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା FAQର ସହାୟତା ନେଇପାରିବା ।

ତଲି (FAQ ପଢ଼ିବା ପରେ): “ତେବେ ତ ବଡ଼ିଆ !! ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅବସର ପରେ ମୋ ପାଠିକୁ ଏଭଳି ଜମା କରିବି ଏବଂ ଏକ ଚାପମୁକ୍ତ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବି ।

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୧୭. ଅଚଳ ଆକାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ଅଣଦାବି ଜମା

ଗୋଟିଏ ରବିବାର, ରାଜୁ ତାଙ୍କ କୋଠରୀ ସଫା କରୁଥିବା ବେଳେ, ସେ ୫୫,୦୦୦/- ଟଙ୍କାର ପରିପକ୍ୱତା ରାଶି ଏବଂ ପରିପକ୍ୱତା ତାରିଖ ଅକ୍ଟୋବର ୧୮, ୨୦୧୦ ସହିତ ଏକ ଫିକା ଫିକ୍ସଡ ଡିପୋଜିଟ୍ (ଏଫଡି) ରସିଦ ପାଇଲେ ।

ରାଜୁ: “ତମକି ପଢ଼ି! ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲି ସେତେବେଳେ ଏହା ମୋର ଏଫଡି ରସିଦ!”

ରାଜୁଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଣି ଶାରଦା କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ପଶିଲା ।

ଶାରଦା: “ରାଜୁ କ’ଣ ହେଲା?”

ରାଜୁ: “ଏଇ ଦେଖ ମା’!” ରାଜୁ ତାଙ୍କୁ ଏଫଡି ରସିଦ ଦେଖାଇଲେ

ଶାରଦା: “ତୁମେ ଏହାକୁ ପାଇ ଖୁସି ହେବା ଉଚିତ୍, ନୁହେଁ କି?”

ରାଜୁ: “ମୁଁ କେମିତି ଖୁସି ରହିପାରିବି? ବ୍ୟାଙ୍କର ନାମ ସ୍ମରଣ ନାହିଁ ।

ଶାରଦା: “ଓହୋ ରାଜୁ, ତୁମ ଟଙ୍କା କୁଆଡ଼େ ଯାଇନାହିଁ । ଏହା ଏବେ ବି ତୁମ ପାଖରେ ଅଛି।

ରାଜୁ: “କେମିତି ମା?”

ଶାରଦା: ଯଦି ଜମା ରାଶି ୧୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଦାବି ବିହୀନ ହୋଇ ରହେ, ତେବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହାକୁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ (ଆରବିଆଇ) ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜମାକାରୀ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତା ପାଣ୍ଠିକୁ ଟ୍ରାନ୍ସଫର କରିବ।

ରାଜୁ: “କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବ୍ୟାଙ୍କର ନାମ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ନୁହେଁ!”

ଶାରଦା: “ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ! ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ଷ୍ଟେବ୍ ପୋର୍ଟାଲ୍ ଉଦ୍‌ଗାମ୍ (ଅନଲୁମ୍ବେଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ ଗେଟ୍ ୱେ ୱାଲେସ୍ ଇନଫରମେସନ୍) ଆରମ୍ଭ କରିଛି ଯାହା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଏକାଧିକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଅଣଦାବି ଜମା ଖୋଜିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଜମା ସନ୍ଧାନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯାଇ ଆପଣଙ୍କ ଜମା ଦାବି କରିପାରିବେ । ଏହା ସହ ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜ ଷ୍ଟେବ୍‌ସାଇଟରେ ଏଭଳି ଅଣଦାବି ଜମା/ ନିଶ୍ଚିତ ଆକାଉଣ୍ଟର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ୧୦ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ନିଶ୍ଚିତ ରହିଛି।

ରାଜୁ: “ଏହା ସହଜ! ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ପାଇ ମୁଁ ଭାବିଲି ଯେ ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ହରାଇଲି।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ
ଯଦି କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ

୧୭.ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା

ରାଜୁର ପିତା ବିଜୟ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଅଜୟଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ବିଜୟ: “ଏତେ ଦିନ ପରେ ଦେଖା ! ମୋତେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଯିବାକୁ ପଡିଲା, ତେଣୁ ମୁଁ ଭାବିଲି ଏଠି ଦେଖାକରି ଯିବା ଉଚିତ ହେବ ।”

ଅଜୟ: “ଖୁବ ଭଲ କଲେ । ଆସନ ଗ୍ରହଣ କର ।”

ବିଜୟ: “ତେବେ ତୁମେ କେମିତି ଅଛ ?”

ଅଜୟ: “ ଭଲ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ମୋତେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରି ଦେଇଛି । ମୁଁ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି କେବଳ କିଛି କିଣାବିକା କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ।”

ବିଜୟ: “ବ୍ୟାଙ୍କ ? ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା!! ଯୋଗାଉ ନାହିଁ କି ?”

ଅଜୟ: “ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା !! ତାହା କ’ଣ ?”

ବିଜୟ: “ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନକ୍ଷମ କିମ୍ବା ଦୂର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆବଶ୍ୟକତା ର ପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବାସଭବନରେ ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।”

ଅଜୟ: “ମୁଁ ଏହା ଜାଣି ନ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗରେ ନଗଦ ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ / ବିତରଣ କରନ୍ତି କି ?”

ବିଜୟ: “ହଁ, ଏଥିରେ ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ନଗଦ ଅର୍ଥ ବିତରଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେପରିକି, DD ବିତରଣ, KYC ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଜୀବନ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଗ୍ରହଣ ଇତ୍ୟାଦି ।”

ଅଜୟ: “ମୋର XYZ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା ଏହି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବ କି? ଦେୟ ଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ?”
(ବିଜୟ ତାଙ୍କ ଫୋନ୍ ଯାଞ୍ଚ କଲେ)

ବିଜୟ: “ହଁ! ବ୍ୟାଙ୍କର ୱେବସାଇଟରେ ଏହିପରି ତୋରଷ୍ଟେପ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଶାଖା ତାଲିକାରେ ମୁଁ ତୁମର ଶାଖା ନାମ ପାଇଛି । ଏଥିରେ ଶୁଳ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖା ହୋଇଛି । ଦେଖ!”

ଅଜୟ: “ଚମତ୍କାର !! ମୁଁ ତୁରନ୍ତ ଏହି ସୁବିଧା ଲାଭ କରିବି ।”

ବିଜୟ: “ଭଲ । ଆପଣ ସର୍ବଦା କର୍ମଚାରୀ / ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଏବଂ ପ୍ରାଧିକରଣ ପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା ସହିତ ପୁନଃ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ୍ । ସେବାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିତ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ ।”

ଅଜୟ: “ନିଶ୍ଚିତ !! ବହୁତ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ । ତୁମେ ମୋତେ ଏତେ ଅସୁବିଧାରୁ ରକ୍ଷା କରିଛ ।”

ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତୁ ।
ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୧୮. କାର୍ଡ ଟୋକେନାଇଜେସନ୍

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି ଏକ ଗ୍ରୋସରୀ ଆପ୍ରେ ଅନଲାଇନ୍ ଅର୍ଡର୍ କରି ଅର୍ଡ଼ର ପୈଠ କରିବାକୁ ବସିଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ ପେମେଣ୍ଟ ପେଜରେ ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି ଅଟକିଗଲେ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: “ସଂଜୁ ! ଏହି ଡ୍ରେବସାଇଟଟି ମୋର କାର୍ଡ ତିଚେକ୍ ସେକ୍ କରିବା ପାଇଁ କହୁଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଶୁଣିଛି ଯେ ଏଭଳି କରିବା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଡର ତିଚେକ୍ ଅନଲାଇନ୍ ହ୍ୟାକର୍ ମାନେ ଚୋରି କରିନିଅନ୍ତି ।”

ସଂଜୁ: “ଅକ୍ଟୋବର ୧, ୨୦୨୨ ପରଠାରୁ ଅସଲି ଡ୍ରେବସାଇଟରେ କାର୍ଡର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଷ୍ଟୋର କରିବା ନିରାପଦ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: ଏବେ କଣ ଏଥିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଇଛି ?

ସଂଜୁ: “ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ୍, ଏବେ କାର୍ଡ ଟୋକେନାଇଜେସନ୍ ନାମକ ଏକ ସୁବିଧା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।”

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: କଣ ସେସବୁ ସୁବିଧା ଏବଂ କାର୍ଡ୍ ଟୋକେନାଇଜେସନ୍ କିଭଳି କାମ କରୁଛି ?

ସଂଜୁ: ନୂଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, କାର୍ଡର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଏକ ଟୋକେନ୍ କୋଡ୍ ଜରିଆରେ ଷ୍ଟୋର୍ ହେଉଛି ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: ଏହି ଟୋକେନକୁ ସବୁ ଅନଲାଇନ୍ ଷ୍ଟୋରସାଇଟରେ ବ୍ୟବହାର କରି ହେବ କି ?

ସଂଜୁ: ନା !! ପ୍ରତ୍ୟେକ ଷ୍ଟୋରସାଇଟ୍ ପାଇଁ ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ ଟୋକେନ୍ ରହିଛି ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: ବହୁତ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ । ଏବେ ମୁଁ ନିରାପଦରେ ଷ୍ଟୋରସାଇଟରେ କାର୍ଡ୍ ଟୋକେନାଇଜ୍ କରିପାରିବି ।

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୧୯. କାର୍ତ୍ତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଏହାର ସୀମା

ଦିନେ ନାନୀ ସଂଳୁ ଜ୍ଞ ଘରକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ନାନୀ: “ଏ ସଂଳୁ !! ମୋତେ ମୋର ଔଷଧ କିଣିବାକୁ ପଡିବ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାହାରକୁ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଅର୍ଡର ଦେଇ ପାରିବୁ କି ? ”

ସଂଳୁ: ନିଶ୍ଚୟ ନାନୀ ! କିନ୍ତୁ ତୁମେ କାହିଁକି ତୁମର କାର୍ତ ବ୍ୟବହାର କରୁନାହିଁ ?

ନାନୀ: “କାର୍ତର ଅପବ୍ୟବହାର ହେତୁ ମୁଁ ଭୟଭୀତ ଅଟେ । ତୁ ତ ଜାଣିଛୁ ଅପରାଧୀ ମାନେ ଆମର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଞ୍ଚୟ ପୋଛି ଦେଇ ପାରିବେ ”

ସଞ୍ଜୁ: ମୁଁ ତୁମର ଚିନ୍ତାଧାରା ବୁଝି ପାରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି କାର୍ତ ବ୍ୟବହାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଏବଂ ସୀମିତ କରିବା ଅତି ସହଜ ।

ଆଇ(ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ): ସତରେ ? କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ କିପରି ସାମିତ କରିହେବ ?

ସଞ୍ଜୁ: ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ସମସ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ ତୁମର କାର୍ଡର ବ୍ୟବହାର କରି ଚାଲିଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କାରବାର ପାଇଁ ତୁମର ଆର୍ଥିକ କାରବାରର ସୀମା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ / ଅଫର ଆର୍ଥିକ କାରବାରର ସୀମା ସ୍ଥିର କରିବାର ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଆଇ- ଓଃ ! ଏହା ଏକ ଭଲ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ।

ସଞ୍ଜୁ: ଅବଶ୍ୟ । ଯଦି ତୁମେ ଆକ୍ରମଣୀୟ କିମ୍ବା ଇ-ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର କରୁନାହିଁ, ତେବେ ତୁମେ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରିପାରିବ । ଯଦି ତୁମେ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ଯୋଗାଯୋଗହୀନ କାରବାର ସମ୍ପର୍କରେ ନିଶ୍ଚିତ ନୁହଁ ତେବେ ତୁମେ ସେଥିପାଇଁ ପରିମାଣ ସୀମା ସ୍ଥିର କରିପାରିବ । ଏହା ସହଜ ଅଟେ ।

ଆଇ: ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଡ କାରବାରର ସୀମା ସ୍ଥିର କରିବି ଏବଂ କାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିବି ।

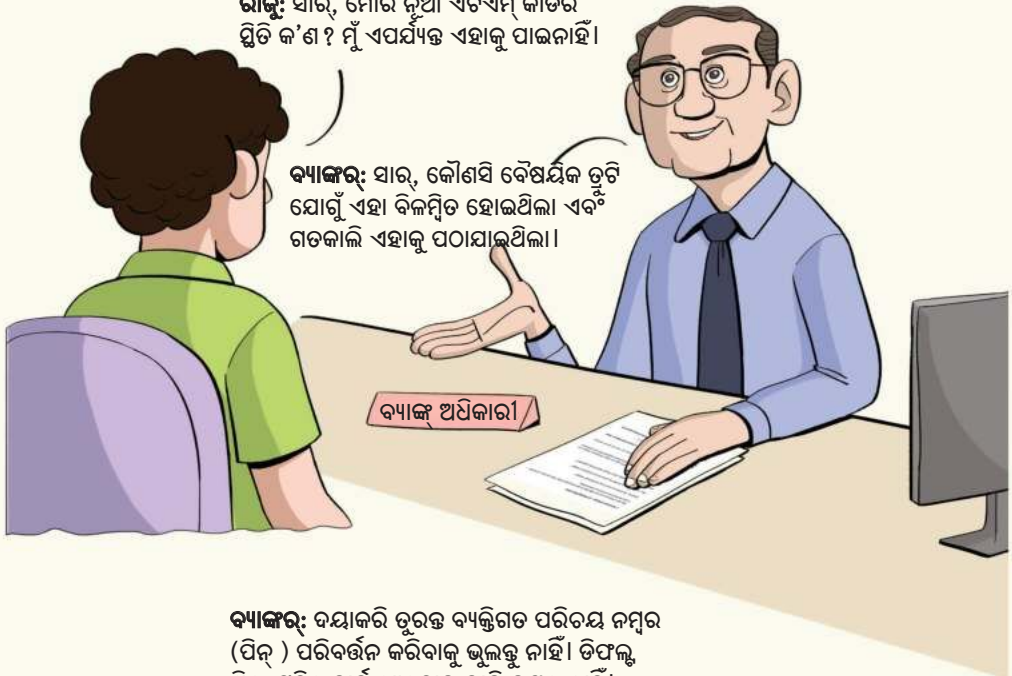
ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ଯେ କୌଣସି ଅନ୍ୟତନ ସୂଚନା ପାଇଁ <https://rbi.org.in> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୨୦. ଏଟିଏମ୍ ପିନ୍ ର ନିୟମିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଦିନେ ରାଜୁ ତାଙ୍କ ନୂଆ ଏଟିଏମ୍ କାର୍ଡର ସ୍ଥିତି ପତାରି ବୁଝିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯାଆନ୍ତି।

ରାଜୁ: ସାର୍, ମୋର ନୂଆ ଏଟିଏମ୍ କାର୍ଡର ସ୍ଥିତି କ'ଣ? ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାକୁ ପାଇନାହିଁ।

ବ୍ୟାଙ୍କର: ସାର୍, କୌଣସି ବୈଷୟିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁଁ ଏହା ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଗତକାଲି ଏହାକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା।

ବ୍ୟାଙ୍କର: ଦୟାକରି ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଚୟ ନମ୍ବର (ପିନ୍) ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ। ତିଫଲ୍ ପିନ୍ ସହିତ କାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ।

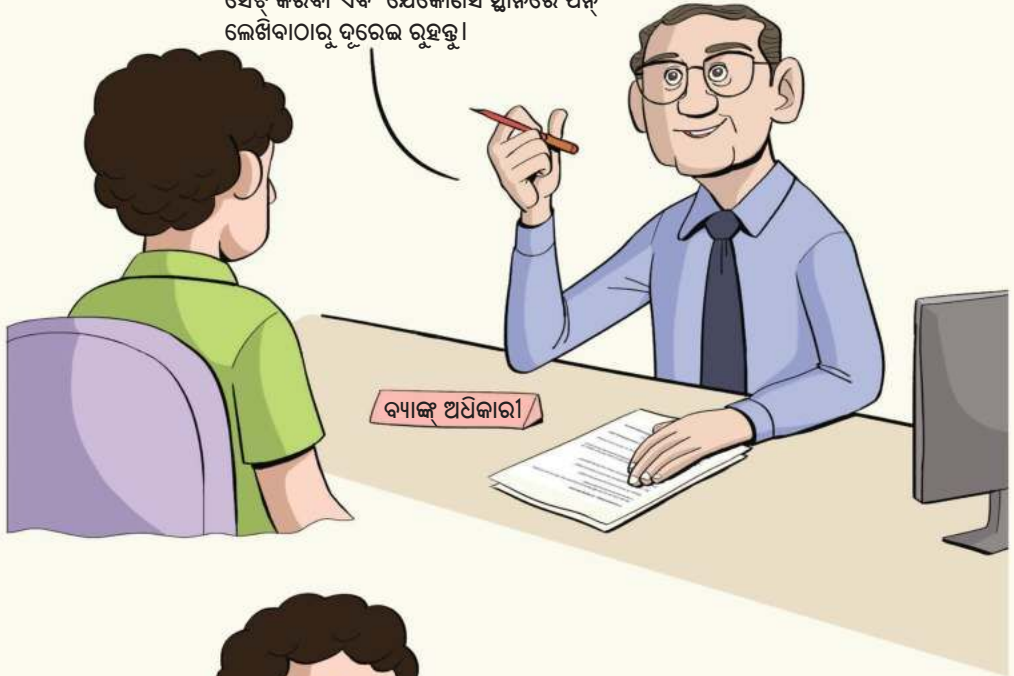
ରାଜୁ: “ଓହୋ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତିଫଲ୍ ପିନ୍ ସହିତ ପୂର୍ବ କାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି। ମୁଁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛି ଯେ ପିନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା କଷ୍ଟକର ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଶାଖା ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ବ୍ୟାଙ୍କର: “ନା! ଆପଣ କାର୍ତ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ମାତ୍ରେ ବୁରଫ ତିଫଲ୍ସ ପିନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ସମୟ ସମୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଏକ ନିରାପଦ ଅଭ୍ୟାସ ଅଟେ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଏଟିଏମ୍, ମୋବାଇଲ୍ ଆପ୍, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆଦି ଅନେକ ଚ୍ୟାନେଲ୍ ଜରିଆରେ ଆପଣ ପିନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ।

ଆଉ ମଧ୍ୟ ସହଜ ଏବଂ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଯୋଗ୍ୟ ପିନ୍ ଯେପରିକି ଆପଣଙ୍କ ଜନ୍ମ ତାରିଖ, ମୋବାଇଲ୍ ନମ୍ବର ଇତ୍ୟାଦି ସେଟ୍ କରିବା ଏବଂ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପିନ୍ ଲେଖିବାଠାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ ।

ରାଜୁ: “ସତରେ! ସୂଚକ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ସାର୍ ।

ମୁଁ ନିୟମିତ ଭାବେ ପିନ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବି ଏବଂ ପିନ୍ ଲେଖିବା/ସେୟାର କରିବାରୁ ମଧ୍ୟ ଦୂରେଇ ରହିବି ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ଯଦି କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୨୧. ନାମାଙ୍କନ ସୁବିଧା

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି ତାଙ୍କ ପୁଅ ସହିତ ରାଜୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଗହଣା ଜମା କରିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଥିଲେ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: ଆପଣ ଆମକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଗହଣା ଜମା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ କି ?

ରାଜୁ: ଅବଶ୍ୟ । ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ପୂର୍ବରୁ ଆକାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ସେଫ୍ଟି ଲକର ଅଛି ତେବେ ଏହା ବହୁତ ସହଜ ଅଟେ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: “ହଁ ମୋର ଅଛି ।

ରାଜୁ: ତାହାହେଲେ ଠିକ୍ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ନୋମିନା ଅଛି କି ?

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: “ମୋର ଏକ ଆକାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଜମା ଲକର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ନୋମିନା କ’ଣ ?”

ରାଜୁ: ଜଣେ ନୋମିନା ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଆପଣଙ୍କ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଜମା ରାଶି ପାଇପାରିବେ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: “ଓହୋ ! ମୁଁ କାହିଁକି ଏହାକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ ହେବି । ଏହା ତ ମୋ ମୃତ୍ୟୁ ପରର କଥା ।।

ରାଜୁ: “ସେଇଥିପାଇଁ ତ ତୁମର ଜଣେ ନୋମିନୀ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ନାମାଙ୍କନ ଅଭାବରୁ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜମା ରାଶି ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ପରିବାରକୁ ଏକ ଲମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: ଓହୋ!! ମୁଁ ଏହା ବିଷୟରେ କେବେ ଚିନ୍ତା କରିନଥିଲି ।

ରାଜୁ: “ଜଣେ ନୋମିନୀ ରହିବା ଭଲ ।

ରାଣୀ ଆଣ୍ଡି: “ମୁଁ କିପରି ନାମାଙ୍କନ କରିପାରିବି ? ମୁଁ ମୋ ପୁଅକୁ ମନୋନୀତ କରିପାରିବି କି ?”

ରାଜୁ: “ସମସ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନାମାଙ୍କନ ସୂଚିଧା (ଅନଲାଇନ୍ / ଅଫଲାଇନ୍) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଆପଣଙ୍କର ପିତାମାତା, ଜୀବନସାଥୀ, ସନ୍ତାନ, ଭାଇଭଉଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ରାଣୀ ମାଉସା: “ଧନ୍ୟବାଦ ରାଜୁ ! ମୁଁ ଆଜି ହିଁ ମୋର ନାମାଙ୍କନ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ଯଦି କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୨୨. ଲକର ଆବେଦନ

କରଣ ଏକ ମାସର ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟି ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି । ମୂଲ୍ୟବାନ ଅଳଙ୍କାର ଘରେ ରଖିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ସେ ଏହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ସୁରକ୍ଷିତ ଜମା ଲକରରେ ରଖିବାକୁ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଲକର ଆବେଦନ ପାଇଁ ଏବିସି ବ୍ୟାଙ୍କର ନିକଟସ୍ଥ ଶାଖାକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

କରଣ: “ସାର୍, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଶାଖାରେ ଲକର ସେବା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଏଠାରେ ମୋର ଏକ ସଞ୍ଚୟ ଖାତା ରହିଛି ।

ବ୍ୟାଙ୍କର: “ନିଶ୍ଚୟ ସାର୍ ! ଲକର ର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବେ ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଫିକ୍ସଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ (ଏଫଡି) ତିଆରି କରି ବୀମା ପଲିସି କିଣିବାକୁ ପଡିବ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାଶ ଅନୁଭବ କରି କରଣ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ସେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ରାଜୁଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ, ଯିଏ କରଣଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଯେ ସେ କାହିଁକି ଦୁଃଖିତ ।

(କରଣ ଏହି କାହାଣୀ ରାଜୁଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତି)

ରାଜୁ: “ଲକର ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ଫିକ୍ସଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ (ଏଫଡି) ହାସଲ କରିପାରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ତିନି ବର୍ଷର ଉଚ୍ଚ ଏବଂ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲକର ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଶୁଳ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ।

କରଣ: “କିନ୍ତୁ, ଜଣେ ଆକାଉଣ୍ଟ ଧାରକଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲକର ପାଇବା ପାଇଁ ଏଫଡି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କି ?”

ରାଜୁ: “ନା! ଏହା ନୁହେଁ । ଏପରିକି ଆରବିଆଇର ସଦ୍ୟତମ ଗାଇଡଲାଇନ ଅନୁଯାୟୀ ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନର ଲକର ରୁକ୍ତିନାମା ନବୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ମୋତେ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଲକର ରୁକ୍ତିକୁ ନବୀକରଣ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

(କରଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶାଖାକୁ ପୁନର୍ବାର ଯାଇ ଆରବିଆଇ ଗାଇଡଲାଇନ ଦେଖାଇଥିଲେ)

ବ୍ୟାଙ୍କର: “ଅସୁବିଧା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଃଖିତ । ବୟାକରି ଲକର ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଫର୍ମ ଦାଖଲ କରନ୍ତୁ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ କରନ୍ତୁ ।
ଯଦି କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୨୩. ମଇଳା ଓ ଚିରାଫଟା ନୋଟର ଅଦଳବଦଳ

ଦିନେ ରାଜୁର ମାଆ ଶାରଦା ଦୁଃଖରେ ବସିଥିଲେ ।

ସଂଜୁ: ମାଆ କଣ ହୋଇଛି ?

ଶାରଦା: “ମାଆଲୋ ବର୍ଷାରେ ମୋର କିଛି ନୋଟ୍ ନଷ୍ଟ ହେଇଯାଇଛି ।”

ସଂଜୁ: ମାଆ ବ୍ୟସ୍ତ ହବାର ନାହିଁ, ତମେ ଏହି ଚିରାଫଟା ଓ ମଇଳା ନୋଟକୁ ଆରାମରେ ବଦଳାଇପାରିବ ।

ଶାରଦା: ମାଆଲୋ ମୁଁ ନିକଟରେ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯାଇଥିଲି । ମ୍ୟାନେଜର୍ କହିଲେ ତାଙ୍କ ଶାଖାରେ ଏହି ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ।

ସଂଜୁ: ମାଆ ସବୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏଭଳି ଚିରାଫଟା ନୋଟକୁ ବଦଳାଇପାରିବେ ।

ଶାରଦା: “ମାଆଲୋ ଚିରାଫଟା ନୋଟ୍ ବଦଳାଇଲେ ପୁରା ପଇସା ପାଇପାରିବା କି ?”

ସଂଜ୍ଞା: “ମାଆ ଯଦି ତମ ନୋଟ୍ ଏକ ଟଙ୍କାରୁ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ହୋଇଥିବ ଏବଂ ତିରାଖଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ପାଖ ଯଦି ଅଧାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିବ, ତାହା ହେଲେ ପୁରା ପଇସା ମିଳିଯିବ ।”

ଶାରଦା: “ଯଦି ୫୦ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ନୋଟ୍ ତିରାଫଟା ହୋଇଥିବ, ତାହା ହେଲେ ବି କଣ ମିଳିବ ?”

ସଂଜ୍ଞା: ତିରା ନୋଟର ଫାଳେ ଯଦି ୮୦ ଭାଗରୁ ହୋଇଥିବ, ତାହା ହେଲେ ପୁରା ପଇସା ମିଳିଯିବ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଫାଳ ୪୦ରୁ ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିବ, ତାହା ହେଲେ ଅଧା ମୂଲ୍ୟ ମିଳିବ ।

ଶାରଦା: “ଇଏତ ବହୁତ ବଢ଼ିଆ କଥା ! ତା’ହେଲେ ମୁଁ ଏବେ ମୋ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯାଇ ତିରାଫଟା ନୋଟ୍ ବଦଳେଇ ଦେବି ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଯଦି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

୨୪. ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ରର ଟୋଲ୍ ଫ୍ରି ନମ୍ବର 14448

ଦିନେ ପଡ଼ୋଶୀ ଗାଁର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଜୟଙ୍କୁ ଭେଟି ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେମାନଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ।

ବ୍ୟକ୍ତି 1: “ବିଜୟ, ଏବିସି ଫାଇନାଲ୍ କମ୍ପାନୀ ମୋ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରାଶି ଉପରେ ଅଧିକ ସୁଧ ଆଦାୟ କରିଛି । କମ୍ପାନୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନେକ ଅଭିଯୋଗ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ ଫଳାଫଳ ମିଳିନାହିଁ । ଆମକୁ କିପରି ଏ ବିଷୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେବି ସେ ବିଷୟରେ ମୋର କୌଣସି ଧାରଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କ’ଣ କରିବି ?”

ବିଜୟ: “14448” (ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ)

ବ୍ୟକ୍ତି 2: “ବିଜୟ, XYZ ବ୍ୟାଙ୍କ ମୋ ଟଙ୍କାକୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରସ୍ତ କରିନାହିଁ ଯାହା ତିନିମାସ ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ଏକ ବିଫଳ ଏଟିଏମ୍ କାରବାରରେ ଡେବିଟ୍ ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗ କରିଛି ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ଅନେକ ଥର ଯୋଗାଯୋଗ କରିଛି । ତଥାପି ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ମୋର କଷ୍ଟ ଉପାଳିତ ଟଙ୍କା କିପରି ଫେରି ପାଇବି ସେ ବିଷୟରେ ତୁମେ ମୋତେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିପାରିବ କି ?”

ବିଜୟ: “14448” (ପୁନର୍ବାର ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ)

(ସେହିଭଳି, ଅବଶିଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ଲୋକ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ କାରବାରରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ। ବିଜୟ ସେହି ଏକ ସଂଖ୍ୟା, 14448 ପୁନରାବୃତ୍ତି କଲେ !!! ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ ବିଚଳିତ ହେଲେ। ବିଜୟ, ତଥାପି ଶାନ୍ତ ରହିଲେ। କିଛି ସମୟ ପରେ ବିଜୟ କହିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ) :

“14448 ହେଉଛି ସିଏମ୍‌ଏସ୍, ଅର୍ଥାତ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ର ଅଭିଯୋଗ ପୋର୍ଟାଲ୍ ପାଇଁ ଏହାର କଣ୍ଟାକ୍ଟ ସେଣ୍ଟରର ଏକ ଟୋଲ୍ ଫ୍ରି ନମ୍ବର, ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟାଙ୍କ/ ଅଣ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆର୍ଥିକ କମ୍ପାନୀ ଇତ୍ୟାଦି ବିରୁଦ୍ଧରେ କିପରି ଅଭିଯୋଗ କରାଯିବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରାଯାଏ ।”

ବ୍ୟକ୍ତି: “ମୋତେ ଭୟ ଲାଗୁଛି ଯେ ମୁଁ ଇଂରାଜୀ କହିପାରିବି ନାହିଁ ।”

ବିଜୟ: “ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ଯୋଗାଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ର ଇଂରାଜୀ ଏବଂ ହିନ୍ଦୀ ବ୍ୟତୀତ ଏକାଧିକ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅନ୍ୟଥା, <https://cms.rbi.org.in> ପୋର୍ଟାଲ୍‌ରେ ଆପଣଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ପଞ୍ଜିକରଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲେ ଟୋଲ୍ ଫ୍ରି ନମ୍ବର 14448 ରୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଲାଭ କରନ୍ତୁ ।”

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସ୍କାନ୍ କରନ୍ତୁ ।
ଯଦି କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ଅଛି ତେବେ <https://rbi.org.in/> ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ ।

୨୫ .ସିଏମଏସ୍ ପୋର୍ଟାଲରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ

ସଂଜ୍ଞା: “ହେ ନାନୀ ।
ଏହି ସେବା ମଧ୍ୟରେ ତୁମେ ଦାଖଲ କରିଥିବା
ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଲା କି ?”

ନାନୀ: “ନା, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତ ନୁହଁ ।”
ଗତମାସରେ ମୁଁ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ
କରିଥିଲି । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତର
ପାଇନାହିଁ ।”

ସଂଜ୍ଞା: “ଆପଣ, ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କର
ସମନ୍ୱିତ ଲୋକପାଳ ଯୋଜନା (RB-IOS,
2021) ଏବଂ RBIର CMS ପୋର୍ଟାଲ୍
ବାବଦରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି କି ?

ନାନୀ: “ ନା, ସେଇଟା କଣ ?”

ସଂଜ୍ଞା: “ଆସ ମୁଁ ଦେଖାଇ ଦେବି ।”
(ତାଙ୍କ ମୋବାଇଲରେ ଦେଖାଇଲେ)

ସଂଜ୍ଞା: “ସିଏ
<https://cms.rbi.org.in>
ଏକଠିକି ଯାଆନ୍ତୁ “File a
Complaint” ଉପରେ କ୍ଲିକ୍ କରନ୍ତୁ ।
ତା’ପରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ନାଁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ,
ଏକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର ଟାଇପ କରନ୍ତୁ ଏବଂ
ଅଭିଯୋଗ ବାବଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ
ଦିଅନ୍ତୁ ।

ନାନୀ: “ଧନ୍ୟବାଦ । ମୁଁ ଏବେ https://cms.rbi.org.in ପୋର୍ଟାଲରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବି ।”

ସଂଳୁ: ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ନ ମିଳିଲେ ଅଥବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହେଲେ, ତୁମେ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କର ସମନ୍ୱିତ ଲୋକପାଳ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିପାରିବ । ନହେଲେ ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏକଥା ମନେ ରଖିଥିବ ।”

ନାନୀ: ଏହା ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ! କି କି କାରଣ ପାଇଁ ଏଭଳି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ?

ସଂଳୁ: “ଯଦି ଏଇ ଅଭିଯୋଗ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ ନିଜ ଓକିଲ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିଯୋଗ ବିବରଣୀ ଦେଇଥାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ-ଲୋକପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଭଳି ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।”

ନାନୀ: “ମୋର ଅଭିଯୋଗର ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବି କି ?”

ସଂଳୁ: ହଁ, ତୁମେ https://cms.rbi.org.in ପୋର୍ଟାଲରେ ଅଥବା ୧୪୪୪୮ ନମ୍ବରକୁ କଲ୍ କରି ଆରାମରେ ଯାଞ୍ଚ କରି ପାରିବ ।

ନାନୀ: “ବହୁତ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ । ଏହା ମୋତେ ବେଶ୍ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।”

କୌଣସି ଅପଡେଟ୍ ବାବଦରେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତୁ <https://rbi.org.in/>

ଉପଭୋକ୍ତା ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ବିଭାଗ
ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ
<https://cms.rbi.org.in/>
